

CONSILIORVM,
siue Responsorum

D. FRANCISCI BECII
CASALENSIS, IVRISCONSULTI
CLARISSIMI, ET PRAESTANTISSIMI,
ac Senatoris Montisferrati,

LIBER PRIMVS.

Nunc primùm in lucem editus.

CVM INDICE RERVM OMNIUM
notabilium locupletissimo.

*Cum priuilegijs Summi Pontif. Casareae Maiestatis, Regis Christianissimi, Catholici Regis
Hispaniarum, ac Illustriss. Senatus Veneti, & aliorum Principum.*

del libro de mag. de...
caja
no. 10.

Venetijs, apud Franciscum Zilettum, & Franciscum
Portonarium. M D L X X V.

SERENISSIMO D. D.
GVGLIELMO GONZAGAE,

DVCI MANTVAE, ET
MONTISFERRATI, &c.

Franciscus Becius S. D.

V M nihil vnquam magis horruī, Dux Serenissime, quā
ingrati animi crimen, tum verò mihi nihil fuit optatius aut
antiquius, quā vt memorem gratamq; meam volunta-
tem erga illos ostenderem, qui in me aliquod officium
contulissent. Quòd si eis qui vel leui officio me obstrinx-
erunt, elaborandum mihi esse existimatu huiusce, vt meae vo-
luntatis aliquam darem significationem; quanta mihi est contentione eni-
tendum, ut aliquo insigni argumento tuæ Celsitudini id ipsum, ac quæ offi-
cia mea sunt omnia præstem, atque in hoc vno figam consilia, & cogitatio-
nes meas? Tot enim honoribus, & beneficiis à te sum ornatus, atque in
tam illustri dignitatis & fortunæ gradu positus, vt si vitam pro te profun-
derem, ne minimam quidem tuorum erga me meritorum partem videar
assequutus. Tu me, Princeps liberalissime, in primis in tuam fidem, ac cli-
entelam recepisti, & me etiam apud summos Reges amplis honoribus de-
corasti, & in hac tua prouincia (vt interim omittam cætera) me iudicio
causarum capitalium (qui summus est magistratus) nonnullos annos præ-
esse voluisti. Deinde (quod est omnium lōge maximum & amplissimum)
quasi cupidus dignitatis meæ ornandæ & augendæ, me eo honore apud ci-
ues meos affecisti, qui vt est, ita etiam habetur amplissimus. Nam me in
collegium honestissimum Patrum Conscriptorum, qui huius tui Imperii
Montisferrati gubernacula tractant, summa animi alacritate cooptasti.
Quòd tuum beneficium eò etiam maius videri debet, quòd tu non roga-
tus, ac ne ab vllò quidem admonitus, sed tua sponte, & *arbitratu* hoc ip-
sum effecisti. Quæ cum ita se habeant, omnium certe hominum qui sunt,

FRANCISCVS BECIVS

LECTORI, S. D.

NEMINI mirum uideri debet (humanissime Lector) si ego, qui tot annos in studium sanctissimarum legum incubui, multaque legi, & scriptis etiam mandavi, nunc demum adductus sim in eam opinionem, ut putarim hunc Responsorum meorum librum esse edendum. Profecto, ut uerè dicam, nunquam me ita communis illa *feruor* de cepit, ut tanto meorum scriptorum studio fuerim incensus, aut tanti illa putarim, ut iudicarem ea tuto & sine reprehensione posse in eruditorum hominum manus peruenire, & illustrium ingeniorum, quæ passim in celeberrimis Italia: ciuitatibus nunc florent, iudicij aleam subire, præsertim cum his temporibus tot tantaq; sint legum uolumina, tam quæ in gens librorum sylua, ut fortasse ex edicto sacrosancti Iustiniani Imperatoris longè melius rationibus studiosorum consuleretur, si pleriq; libri rescarentur, quàm si recentes alij ad hanc ipsam facultatem adderentur. Neque uerò quisquam inficias ire potest, quin huius ætatis sit flagitium uel maximum, ut indoctissimus quisq; & in studio legum rudis parumque in scribendo & intelligendo exercitatus, uelit tamen publicis monumentis consignare cogitationes suas, ut merito illud Satyrici usurpare possimus:

Tenet insanabile multos

Scribendi Cacoethes.

Ego, & si gloria studio nunquam incensus fui, maximeq; semper optaui, potius efficere res laude & prædicatione dignas, quàm ab aliquo laudari, nec mihi tantum sumo, ut in numero eruditorum uirorum me ponam: tamen cohortatione uel rogatione potius amicissimi hominum, qui quædam ex meis scriptis uiderant, magnopere permotus sum, ut cogitationem de hisce Responsois edendis susciperem. Hi eximia doctrina iudicioq; peracri in scriptis cognoscendis, & diiudicandis omni asseueratione affirmabant, ut ne uererer, quæ ego in iure ciuili scriptis commendaram, ad studiosorum utilitatem peruulgare. Me enim hoc uno nomine magnam à studiosis omnibus gratiam iacturum, quibus ij fructus laborum, & uigiliarum mearum futuri essent non iniucundi: neq; uerò pusillorum, & maleuolorum hominum obstrectationem mihi esse pertimescendam, cum non defuturi essent uiri præstantes, & iuris scientia clari, qui has meas lucubrationes non possent non commendare. Et quo facilius constitutum animi mei expugnarent, illud etiam addebant, nullam mihi esse habendam dubitationem, quis hæc nostra à studiosis libenter, & uerè etiam in optimam partem acciperentur, quando nonnulli, qui quædam ex meis scriptis sibi uindicarunt, & simul cum suis in publicum sub suo nomine reuulerunt, magnam nominis & famæ celebritatem essent assequuti, in numeroq; eruditorum uirorum censerentur. Cur enim (dicebant) eruditus & iudicio præstantibus ea per se non probentur, quæ mixta cum aliis illis placuerunt? Deniq; illud uerendum, ut, ne quod in aliis meis scriptis acciderat, hoc idem in his, quæ apud nos reliqua erant, eueniret; & simul illud afferebant *Alexander*. Quamobrem hisce ego amicorum, & doctissimorum hominum cohortationibus deuictus fregi consilium meum, & dedi manus. Quod eò facilius feci, quòd quæ dicebant de scriptis meis compilatis, ea uera esse sciebam: ut enim ceteros interim omitam, proxime in libris Responsorum M. Antonij Natæ, Iuriconsulti clarissimi, quæ post eius obitum typis publicis sunt excusa, responsum, quod est sexcentesium quinquagesimum, meum est, quod quidem ego scripsi in causa, cuius tum patrocinium susceperam Franciscus à Ponte,

FRANCISCI BECCII

IVR. CONS. ET SENATORIS MONTISFERRATI

CLARISS. RESP. SEV CONS.

Liber primus.

S Y M M A R I V M.

- 1 Officialis in syndicato non tenetur dare fideiussores, sed iuratoria cautioni committi debet.
- 2 Regulam habens pro se dicitur habere intentionem suam datam.
- 3 Casus ubi est legis, ibi nulla cadit dubitatio.
- 4 Cautionis verbum, si proferatur cum adiuncto, puta, idonea vel sufficiens, vel bona, intelligitur cum fideiussore. Securitatis verbum idem videtur quod verbum cautionis.
- 5 Vfus communis loquendi attendi debet in interpretatione statutorum, & in quacumque materia etiam stricta, praesertim verborum proprietati.
- 6 Statuta sunt stricti iuris, & strictè interpretanda.
- 7 Statutum generaliter loquens, reduci debet ad intellectum iuris communis, ut minus ei deroget quam fieri possit.
- 8 Statuta recipiunt interpretationem passimam à iure communi.
- 9 Statuta, quantumvis contra ius commune, recipiunt interpretationem à iure communi secundum communem opinionem contra Bald.
- 10 Statuta ita intelligi debent, ut aliquid operenter intelligatur, ut ibi & in. 11.
- 11 Statutum etiam si nihil operetur, tamen non propter id per tacitum intellectum debet iniuriam correctio induci.
- 12 Correctio, in dubio non est inducenda, nisi quatenus sit expressum.
- 13 Omissum censetur quod non fuit expressum, quando facile erat exprimere.
- 14 Statutum conditum à populo, vel à consilio populorum representante, dicitur ius civile.
- 15 Cautionis vel securitatis verbum prolatum à l. civili, intelligitur de nuda cautione absq. fideiussore.
- 16 Officialis cum officiali in syndicato rigide non est agendum.
- 17 Fideiussorem pro esse obligatus, si non possit reperire, statuitur iuratoria eius cautioni, ubi late comprobatur.
- 18 Fideiussorem si quis pro se tenetur ex forma statuti, si sit idoneus, creditur soli iuratori & cautioni.
- 19 Fideiussorem dicitur obligatus, cum excusetur si pro se non possit, vel sit idoneus facultatibus, merito magis excusandus in casu, quo lex communis contenta est iuratoria cautione.
- 20 Interpretatio favorabilis, & assumenda ea est, quae nos reducit ad terminos iuris communis.
- 21 Fideiussorem dare qui tenetur, liberatur praestando iuratoriam cautionem si sit bona fama & probata vice.
- 22 Domicilium contrahitur per habitationem decem annorum.
- 23 Voluntatis mutatio non praesumitur.
- 24 Verba statuti ubi est ad debet, & cessare eius dispositio.
- 25 Securitatis verbum etiam cum adiectione, bona, est ambiguum.
- 26 Cautionis sufficiens verbum, interpretatur arbitrio iudicis.

- 28 Officialis in syndicato condemnatus tenetur tantum eatenus, quatenus facere potest.
- 29 Officiali in syndicato in dubio favendum est.
- 30 Vfus communis loquendi est facti, & probandus ab allegante.
- 31 Vfus communis loquendi probari debet vixisse tempore conditi statuti.
- 32 Communis vsus loquendi intelligi debet in sermone vulgari, in sermone autem latino verba proprie accipi debent.
- 33 Statutum generale quod quilibet accusatus de crimine tenetur dare fideiussores non comprehendit iudicem conventum in syndicato.
- 34 Cautionis iuratoria forma de qua Bal. auth. generaliter C. de epis. & cler. sufficit, quod seruetur in praestazione cautionis, nec requiritur in oblatione.

C O N S I L I V M I.

Divini numinis auxilio inuocato.

VARISTIO proponitur a d. N. C. Prator Civitatis Casalis, contra quem in syndicato data fuit querela p. A. tenetur fideiubere de stando iuri, & solvendo iudicatum in causa, an verò sufficiat cautio iuratoria, Et

- breuibus agendo ut consultorem deceat, dico Iudicem seu officialem conventum in syndicato non teneri dare fideiussores, sed iuratorie cautioni committi debere, ut est casus l. j. ubi iuratorie tantum cautioni committitur, C. ut obsid. Et hoc de plano iure procedit, si modo causae non sint capitales, inter quas connumeratur causa corruptelae, seu baratariae secundum Bal. l. observare. §. proficisci, q. 9. de offi. proc. Alex. l. j. nu. 10. & la. nu. 76. qui facit. cog. Catal. tract. synd. ad h. Amad. de Castell. co. tract. nu. 186. & 206. cum seq. Hic autem causa non est capitalis nec barataria, sed tantum pecuniaria interest non magni, Ergo sumis in reg. d. l. j. secundum quam intentione pretoris fundata est, iuxta not. per Bar. l. quod rics, si quis cau. l. ij. col. j. si quis in ins voc. Dec. cons. 8. viso puncto, col. j. & potest dici, quod est casus l. Idem nulla & cadit dubitatio, glo. l. ancilla. C. de furt. Anchar. cons. 37. quod dicta domina, nu. 4. Dec. cons. 45. viso instructione ad fi. Aymo cons. 273. nobilis domina, nu. 7. vers. circa quartum. Ceterum quamvis haec conclusio plana de iure communi esse videatur, tamen prima fronte videtur aliud censendum de lege municipali. Nam extat statutum civitatis sub rub. q. Potestas Casalis post existit

A sui

cut res propria non potest legari l. proprias C. de leg. 1. an ea res. ff. de cond. & dem. ita nec institutio trad. Rojn. confilio 83. videtur num. 7. libr. 5. ubi quod institutio facta de bonis paternis donatis non valet, quia talis institutio pro legato habetur, quod de re propria legatarij non valet, De eius confil. 45. quod supra no. 1. ue. sic. sed ad hoc fuit responsum. comprobatur Paris. confil. 33. ut præfens nu. 74. libr. 3. & quod institutio de re propria filij non teneat Alex. 1. confil. 20. ponderatis nu. 6. libr. 3. ubi ait hoc procedere etiam si talis res ad filium pertineret ratione proprietatis & ad patrem ratione vsusfructus, quod prius uoluit Bald. l. sci. mus in prin. 4. q. C. de inoff. test. & hoc idem uoluit Bal. l. sius quoque, col. 2. uers. iuxta prædicta de hæ. iust. Dec. confil. 230. proponitur col. ult. in prin. uers. 3. non videtur Beroi. confil. 20. uisa facti num. 31. libr. 2. & filius institutus in re propria dicitur non institutus sed præteritus gl. 3. §. sed utrum, de minor. & comprobatur Aymo d. confilio 142. nu. 10. ubi uideri potest.

Non etiam magna in consideratione habenda erunt prædia quæ patris tantum uel etiam communi patris & filij nomine quæ sita dicuntur, quia deducto pretio soluto ad commodum D. P. Antonij ut supra in 3. & 4. q. parum uel nihil supererit imputandum. Cum igitur clarum sit circumscriptis dictis bonis emptis à filio nomine proprio

multo minus legitima relicta esse, potest D. P. Antonius petere supplementum legitimæ nõ obstante quocunque grauamine & pena l. quoniã in prioribus & l. omni modo C. de inoff. testam. & in hoc dubitare non conuenit.

Illud autem non omiserim D. P. Antonium ad euitandum omne periculum & ne simpliciter ad eundo uideatur ordinata per patrem approbare consulto facturum, si hæreditatem patris adeat cum beneficio legis & inuentarij, quod præferuat hæredem ab omni damno & conseruat ei omnia iura, omnesque actiones perinde ac si hæreditarẽ non adiuisset, sicque poterit bona acquisita nomine proprio & quæ ad se spectant impune retinere & legitimam suam in reliquis paternis bonis, & omne id quod sibi deberi pretendit consequi iux. not. per glo. Bal. & ceteros l. si. §. in computatione C. de iur. delib. Paris. confil. 10. mortuo nu. 9. co. nsi. 63. murus iste. num. 24. & seq. libr. 1. & d. confil. 33. in 3. q. libr. 3. & latissime per D. Rol. tract. de inuent. 4. par. 1. uerit. nu. 2. & 10. uerit. in princ. Et ita putauit esse respondendum, & causa per se un diq; clara esse uidetur.

Laus D. O. M.

Franciscus Beccius I. C.

F I N I S.

Series Chartarum.

A B C D E F G H I K L M N O P Q R S T V X Y Z,

AA BB CC DD EE FF GG HH II KK LL MM NN OO PP.

Omnès sunt Terniones, præter PP Quaternionem.

VENETIIS, Apud Franciscum Zilettum,

M D LXXV.